

Deklarace z Ovieda

Deset návrhů na začlenění Prevence do protidrogové politiky

Preambule

Užívání drog nadále představuje zjevný problém pro populaci na celém světě. Za pouhých deset let vzrostlo užívání drog o 23 %¹. Věda zároveň prokázala, že významné části problémů souvisejících s užíváním drog lze předcházet. Světová zpráva o drogách vydaná Úřadem OSN pro drogy a kriminalitu (UNODC) za rok 2023 identifikovala potřebu zajistit a provádět rozsáhlé mezinárodní iniciativy v oblasti prevence užívání drog.²

Dne 9. června 2023 se ve španělském Oviedu sešli národní a mezinárodní odborníci na konzultaci organizované organizací Proyecto Hombre³, aby prozkoumali účinné strategie prevence užívání drog v souladu s mezinárodními vědeckými standardy. Tyto strategie se zabývají zranitelností spojenou s negativními sociálními a zdravotními důsledky, jakož i se závislostním chováním. Na základě konzultací bylo přijato následující prohlášení s cílem posílit prevenci v popředí protidrogové politiky.

V souladu se stávajícími globálními prohlášeními a politickými závazky, které fungují jako cestovní mapy pro jednotlivé země, konkrétně se závěrečným dokumentem UNGASS z roku 2016⁴ a ministerským prohlášením z roku 2019⁵, které zdůrazňují hodnotu prevence založené na důkazech, a zejména zmiňují mezinárodní standardy UNODC/WHO pro prevenci užívání drog⁶.

Organizace, které podporují Prohlášení z Ovieda, jsou dále povzbuzeny nedávnou rezolucí Komise OSN pro omamné látky: 65/4 "Podpora komplexní a vědecké včasné prevence založené na důkazech"⁷, a usilují o posílení a plné zapojení se do cílů těchto politických prohlášení a závazků a zároveň o urychlení pokroku směrem k cílům udržitelného rozvoje prostřednictvím následujících deseti návrhů.

¹ https://www.unodc.org/res/WDR-2023/WDR23_Exsum_fin_SP.pdf

² https://www.unodc.org/res/WDR-2023/Special_Points_WDR2023_web_DP.pdf

³ <https://proyectohombre.es/> <https://www.proyectohombrestur.org/>

⁴ <https://www.unodc.org/documents/postungass2016/outcome/V1603301-E.pdf>

⁵ https://www.unodc.org/documents/hlr/19-06699_E_ebook.pdf

⁶ https://www.unodc.org/documents/prevention/UNODC-WHO_2018_prevention_standards_E.pdf

⁷ https://www.unodc.org/documents/commissions/CND/CND_Sessions/CND_66/ECN72023_CRP8_2303657E.pdf

Návrhy

1. Vyzvěte země, aby do roku 2030 věnovaly alespoň 25 % své strategie snižování poptávky po drogách a politického rozpočtu na prevenci.

S ohledem na existující důkazy o účinné a nákladově efektivní prevenci naléhavě vyzýváme země, aby do roku 2030 dosáhly národního konsensu a zavázaly se vyčlenit a udržovat alespoň čtvrtinu celkového rozpočtu na drogovou politiku poptávky po drogách na protidrogovou prevenci. Dále opakujeme, že politiky by měly být úměrně vyvážené mezi poptávkou po drogách a opatřeními ke snížení nabídky drog a zároveň zajistit veřejné zdraví a bezpečnost pro všechny jednotlivce a zaručit jejich lidská práva.

2. Podporujte přístup k prevenci zaměřený na fáze vývoje a upřednostňujte včasnou prevenci.

Prevence by měla začít co nejdříve a měla by brát v úvahu období začínající těhotenstvím, narozením, dětstvím a dospíváním, a to identifikací prioritních oblastí intervence v rodině, škole a komunitě a v dospělosti. Účinná prevence se zaměřuje na posílení ochranných faktorů a posílení postavení jednotlivců po celý život na osobní, emocionální a sociální úrovni.

3. Podporujte výzkum a hodnocení, aby se předešlo neúčinným nebo kontraproduktivním strategiím prevence.

Prevence je věda. Formulování a provádění politik prevence by proto mělo zahrnovat intervence založené na důkazech a datech a systematické hodnotící mechanismy, které se řídí mezinárodními normami, a to v úzké spolupráci s akademickou obcí a organizacemi občanské společnosti. Tento přístup je nezbytný k tomu, abychom se vyhnuli protidrogové politice založené na mylných představách a mylných přesvědčeních. Kromě toho jsou investice do přenositelnosti výzkumu velmi důležité pro zajištění provádění účinné prevence v různých sociálních, ekonomických, politických a kulturních kontextech.

4. Rozšiřte vizi preventivních akcí tak, aby se pozornost od drog přesunula k jednotlivci a komunitě.

Tím, že se preventivní intervence zaměřují spíše na osobu než na drogy, berou v úvahu zranitelnost na individuální úrovni a potenciální ochranný účinek sociálních struktur a legislativního rámce, který člověka obklopuje. Tento přístup zabraňuje nejen užívání nelegálních drog, ale všech drog obecně, včetně tabáku, alkoholu, konopí, léků na předpis nebo nových syntetických látek, které jsou vysoce rozšířené. To by zahrnovalo i prevenci závislostí na nelátkových látkách, jako jsou hazardní hry a digitální hazardní hry.

5. Upřednostňujte intersekcionalní přístupy v prevenci pro všechny rizikové skupiny obyvatelstva.

Dopad užívání drog je nespravedlivý a vysoce závislý na sociálních determinantech zdraví, které jsou ovlivněny několika faktory, mimo jiné identitou související s pohlavím, etnickým původem, věkem, sexuální orientací a místem bydliště. Strategie prevence proto musí zahrnovat holistický, intersekcionalní přístup k řešení různých zranitelných míst, aby bylo možné zavést rovnější a spravedlivější politiky. Služby prevence by měly vynaložit veškeré úsilí, aby pokryly a upřednostnily nejvíce vyloučené a stigmatizované skupiny, jako jsou nezletilé osoby, lidé bez domova, lidé s duševními poruchami, migranti a vysídlené obyvatelstvo, původní obyvatelé a další. To by vyžadovalo preventivní reakce přizpůsobené specifickým potřebám každého jednotlivce v každém kontextu.

6. Posilte mnohostranné systémy prevence, dokumentování účinnosti a nákladové efektivity při celosvětovém provádění.

Systémy prevence by měly spojovat různorodá opatření a koordinované úsilí z mnoha vládních, nevládních a komunitních sektorů s cílem poskytovat služby ve velkém měřítku dětem, mládeži a v dalším různém věku vývoje. Země by měly těžit z dostupných preventivních služeb na národní a místní úrovni, pokud je sladí s mezinárodními vědeckými standardy. Proto by se mělo více investovat do replikace modelů prevence, které prokázaly svou účinnost a nákladovou efektivnost na mezinárodní úrovni.

7. Zajistěte univerzální pokrytí v rámci kontinuální péče.

V souladu s přístupem k veřejnému zdraví by země měly poskytovat protidrogovou prevenci, která je přístupná a cenově dostupná pro všechny jednotlivce kdekoli, globálně i lokálně, a která je propojena s poskytováním podpory zdraví, včasnou detekcí a intervencí, minimalizací škod, léčbou závislostí, zotavením a sociální integrací v logice kontinuální péče.

8. Upřednostněte opatření v zemích s nízkými a středními příjmy.

V zemích s nízkými a středními příjmy a v regionech, které zažívají humanitární krizi, může chybět základní infrastruktura sociální a zdravotní péče. V této souvislosti by investice do prevence měly být klíčovou prioritou. Podporujeme budování silných partnerství mezi vládami, mezinárodními organizacemi, občanskou společností a soukromým sektorem, stejně jako výměnu zkušeností s prevencí a kontextualizaci a lokalizaci preventivních strategií založených na přístupu "neškodit". Podporujeme také zavádění iniciativ na podporu rodin, dalších pečovatелů, mladých lidí a komunitních lídrů.

9. Posilte postavení současných a budoucích generací odborníků na prevenci.

Uznáváme klíčovou roli profesionálů při zavádění účinné prevence a naléháme na vzdělávací komunitu, aby začlenila vědu o prevenci rizikového chování do základních a povinných osnov výuky zdraví, vzdělávání a společenských věd. Zdůrazňujeme také potřebu zajistit certifikační procesy a průběžné vzdělávání pro odborníky v oblasti prevence po celou dobu jejich pracovní kariéry a zajistit podpůrné podmínky, aby se zabránilo syndromu vyhoření.

10. Monitorujte stav politik prevence prostřednictvím odpovědného dohledu.

Vyzýváme země, Komisi pro omamné látky, Úřad OSN pro drogy a kriminalitu, Světovou zdravotnickou organizaci a související organizace, aby adekvátně posoudily pokrytí, relevanci, implementaci, investice a účinnost politik protidrogové prevence ve svých jurisdikcích prostřednictvím průběžného dohledu a systémů hlášení údajů o mezinárodních, regionálních, národních a místních monitorovacích zprávách o drogách nebo zavedením ad hoc monitorování, v úzké spolupráci s občanskou společností.

Spolupracující organizace:

Období adhezí začíná 1. ledna 2024. Deklarace bude představena na 67. zasedání OSN Komise pro narkotika 18 – 22. března 2024. Možnost se připojit a přehled podporujících organizací jsou na <http://www.oviedodeclaration.org>

Ve spolupráci s:

Susana Al-Halabí, Eulalia Alemany, Alfonso Arana, Andrea Ascari, Graciela Barreto, Karen Biggs, José María Blanco, Jessica Bolaños, Doug Bond, Luís Bononato, Nicolas Bourguignon, Ilko Boyadzhiev, Michal Budniakiewicz, Pedro Caceda, Selva Careaga, Fabián Chiosso, Ibe Christogonus, Ashley Colon, Nicolás Conde, Joe Coyte, Calixta De Balmaceda, Mari Paz De La Puente, Marta Del Arco, Cristina Delgado, Natacha Delmotte, Paulo Azevedo Dias, Covadonga Díaz, Markéta Dolejsi, Alasana Drammeh, Cristian Duarte, Maria Àngels Duch, Oriol Esculies*, Gonzalo Esquivel, Aránzazu Fernández*, José Ramon Fernández-Hermida, Souraya Fremm, Orsolya Gancsos, Lucía Goberna*, Alba González, Eliseo González, Marta González, Yoana Granero, Sharif Hamid, Patrick Harvey, Amir Hasanović, Eider Hormaetxea, Jhonny Huanto, Martin Infante, Ruslan Isaev, Julio César Jonte, Phaedon Kaloterakis*, Habib Taigore Kamara, Rogers Kasirye*, Raffi Kaypekian, Kyoko Kondo, James Koryor, Matej Košir, Pablo Kurlander, Alex Lee, Domingo Legua, Paola Lami, Faisal Latif, Thomas Legl, Manuel Enrique López, Marianella Lorenzo, Wadih Maalouf, Quetzalli Manzano, Regina Mattsson*, Gabriel Mejía, Orlando Menéndez, Guilherme de Sousa Meneses, Manuel Mingorance, Peter Moilanen, Jesús Morán, Gladness Hemedi Munuo, Sonja Phutachad Neef*, Danil Nikitin, Augusto Nogueira*, Irene Núñez, George Ochieng Odalo, Jorge Olivares*, Carmen Orte, Nuria Parada, Belén Pardo, Virginia Pérez, Elena Presencio, Lidia Clara Rodríguez, Lucas Roncati, Patricia Ros, Miguel Rubio, Margarita María Sánchez, Adriano Schuster, Luis Sdoia, Roberto Secades, Rosario Sendino, Dharav Shah, Elias Siboniyo, Ondřej Sklenář, Stig Erik Sørheim, Eva Tenorio, Fabián Tonda, Lohanis Ureña, Shane Varcoe, Eloísa Velarde, Olga Vicente, Cristina Von Sperling, Diana Vincent, Ina Vutkariov, Dandy Yela, Natalia Zachartzi*, Mikhail Zharkov.

*Kontakt pro dotazy: contact@oviedodeclaration.org

Pozorovatelé*:

Spain (Government Delegation for the National Plan on Drugs, Ministry of Health)

United Nations Office on Drugs and Crime (Prevention, Treatment and Rehabilitation Section) Council of Europe (Pompidou Group)

University of the Balearic Islands (Social and Educational Training and Research Group)

University of Oviedo (Addictive Behavior Research Unit) Vienna NGO

Committee on Drugs

*Pozorovatelé nemusí souhlasit s obsahem deklaráce.